

Cap al sistema universitari català

Ricard Torrents

Membre del Consell Assessor d'Osona per la Independència - ANC

Catalunya s'ha de dotar de sistema universitari català. No és cap tautologia. El sistema universitari vigent és l'espanyol. Després de tres segles d'Universitat espanyola "a" Catalunya, cal plantejar-se sense més dilacions con dotar d'Universitat catalana el nou estat d'Europa.

Després de l'11 de setembre de 2012 ja no es tracta de conscienciar l'estament universitari perquè participi en el moviment que reclama un Estat propi per a la nació catalana. Ara s'imposa repensar la Universitat com a Universitat Catalana per al futur. Com volem que sigui en l'Espai Europeu d'Educació Superior, EEES. Amb tres Es majúscules. La quarta no cal.

Catalunya no ha tingut en el Pla Bolonya el paper que li corresponia. La incorporació de les universitats catalanes a l'EEES l'han dirigida en exclusiva els governs d'Espanya, que han mediatitzat tota proposta vinguda dels governs de la Generalitat. El disbarat de fixar en quatre anys i no en tres la durada dels graus/llicenciatures, a diferència de la majoria de països de la Unió Europea, és una espanyolada que ens allunya d'Europa i perjudica, amb les universitats, el sistema d'economia emprendora, propi de Catalunya.

És hora que les nostres universitats siguin protagonistes del seu futur com a universitats de Catalunya en primer terme. I europees i espanyoles, naturalment. El nostre sistema universitari, tot i tenir una Llei d'Universitats aprovada pel Parlament l'any 2003, no és sinó el sistema espanyol amb lleugeres modificacions i alguns traspassos de competències. Incomplerts, val a dir-ho. El cas flagrant és el de les beques, fins al punt que tots els governs d'Espanya de les darreres tres dècades l'un rere l'altre han incomplert el traspàs de la gestió de les beques universitàries, a desgrat que tots els governs de Catalunya ho han denunciat.

Justament les beques plantegen l'aspecte clau del futur de les universitats catalanes, el seu finançament. La consigna és: «universitats, busqueu-vos finançament en el sector privat». La Generalitat no pot continuar finançant les universitats. L'Estat ha fet fallida i no transferirà a Catalunya els fons pactats. Ves per on! Gràcies a la crisi, aliada de l'asfíxia pressupostària, les universitats a *Catalunya* poden esdevenir a la fi *Universitats de Catalunya*, perquè seran finançades amb recursos propis, que vol dir per les famílies dels estudiants, les empreses i els mecenes.

Si l'Estat espanyol és insolvent, incapaç de sostenir les universitats en el nivell d'eficiència assolida en els darrers anys, no ha de continuar detentant-ne el domini. És el moment de Catalunya, nou Estat de la Unió Europea. Les 12 Universitats que hi ha al territori de Catalunya haurien de plantejar-se el futur en aquesta nova transició: passar d'un Estat espanyol en fallida a un Estat de Catalunya en construcció. Aquesta és la nova oportunitat de Catalunya: fer de la necessitat virtut. Assumir el finançament de les universitats, desprendre's del sistema universitari espanyol i construir el sistema universitari propi dins l'Espai Europeu d'Educació Superior.

És l'antiga aspiració d'ençà que Felip V es carregà el sistema universitari català tancant totes les universitats, espoliant-les de les seves rendes i biblioteques, perseguint professors i estudiants, imposant el castellà i prohibint el català, implantant la universitat única de Cervera al servei de les polítiques de Castella. Però el retorn de la Universitat a Barcelona fou imparabile. Al segle XIX, en temps de la Renaixença del català, també va renéixer l'aspiració a tenir universitat pròpia. Al segle XX l'aspiració tingué tres moments clau: Prat de la Riba amb els Estudis Universitaris Catalans, la Generalitat republicana amb la Universitat Autònoma "Universitat de Catalunya" i el III Congrés Universitari Català de 1978, que engegà la reconstrucció del mapa universitari català sota el signe de la modernització apuntant a Europa.

És un canvi de paradigma. La creació d'estructures d'Estat és abans una qüestió d'evolució mental. Deixar de resignar-se a la subordinació al sistema universitari espanyol i assumir la responsabilitat de crear el sistema universitari català del segle XXI com a component estructural del nou Estat d'Europa. Lliure d'intercepcions i de peatges, directament inserit en el sistema de l'Espai Europeu d'Educació Superior.